

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569)

กรมส่งเสริมการเรียนรู้
DEPARTMENT OF LEARNING ENCOURAGEMENT

กระทรวงศึกษาธิการ
MINISTRY OF EDUCATION

เอกสารวิชาการที่ กว 07/2569

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2567 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569)

กรมส่งเสริมการเรียนรู้
กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกรมส่งเสริมการเรียนรู้
เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๙)

โดยที่เป็นการสมควรให้มีหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗ เพื่อใช้ในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับเพื่อพัฒนาให้แก่ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาหรือผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะศึกษาในสถานศึกษา หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือทุรกันดารหรือไม่มีหน่วยงานอื่นใดรับไว้ไปดำเนินการเพื่อให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงประกาศการใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๙) แทนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗ ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๙) มีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งหรือประกาศให้ใช้หลักสูตรหรือรับรองหลักสูตร

๒. การใดที่อยู่ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗ ให้ดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๕๕) และคู่มือการดำเนินงานหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗ รวมทั้งแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน จนกว่ากรมส่งเสริมการเรียนรู้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๗๐ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

(นางเกศทิพย์ ศุภวานิช)
อธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

คำนำ

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569) เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็น สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การปรับปรุงหลักสูตรฉบับนี้ เป็นผลจากการติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เรียน ตลอดจนการศึกษาข้อค้นพบจากงานวิจัยและแนวโน้มการจัดการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรให้มีความชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง และตอบสนองต่อบริบทของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย กำหนดการพัฒนาผู้เรียนบนฐานสมรรถนะ โดยมุ่งเน้น การพัฒนาสมรรถนะหลัก 4 ประการ ได้แก่ สมรรถนะการคิดเป็น สมรรถนะการสื่อสาร สมรรถนะการจัดการตนเอง และสมรรถนะความเป็นพลเมือง ควบคู่กับการพัฒนาสมรรถนะเฉพาะในแต่ละขอบข่ายการเรียนรู้ ผ่านผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และการเทียบโอน ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และประสบการณ์ ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมส่งเสริมการเรียนรู้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569) จะเป็นกรอบสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นพลเมืองที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต และร่วมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

(นางเกศทิพย์ ศุภวานิช)
อธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

1. ความนำ	1
2. วิสัยทัศน์	3
3. หลักการของหลักสูตร	3
4. จุดหมายของหลักสูตร	3
5. สมรรถนะหลัก	3
6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	5
7. ขอบข่ายการเรียนรู้	6
8. ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิ ตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	7
9. สมรรถนะเฉพาะและผลลัพธ์การเรียนรู้	8
9.1 ภาษาไทย	8
9.2 ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	10
9.3 คณิตศาสตร์	12
9.4 วิทยาศาสตร์	14
9.5 เทคโนโลยีดิจิทัล	15
9.6 การงานอาชีพ	17
9.7 สุขภาวะและศิลปะ	18
9.8 สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง	20
10. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	22
11. ระดับการศึกษา	22
11.1 ระดับประถมศึกษา	22
11.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	23
11.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	23
12. โครงสร้างหลักสูตร	23
12.1 การจัดโครงสร้างหลักสูตรจำแนกตามระดับการศึกษา	23
12.2 เวลาเรียน	23
12.3 หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	23
13. การจัดการเรียนรู้	24
13.1 วิธีการจัดการเรียนรู้	25
13.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้	25
14. สื่อการเรียนรู้	26

15. การวัดและประเมินผลการเรียน	27
15.1 การวัดและประเมินระหว่างการเรียนรู้	27
15.2 การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้	27
15.3 การประเมินระดับชาติ	27
15.4 การให้ระดับผลการประเมิน	28
16. เกณฑ์การจบการศึกษา	28
17. เอกสารหลักฐานการศึกษา	29
18. การเทียบโอนผลการเรียนรู้	29
19. การบริหารจัดการหลักสูตร	30
บรรณานุกรม	

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569)

1. ความนำ

โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และเชื่อมโยงถึงกันในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีดิจิทัล ประชากร สุขภาวะ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การสื่อสาร และโลกของงาน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้การดำรงชีวิตของประชาชนต้องอาศัยมากกว่าความรู้ตามเนื้อหา แต่ต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ สื่อสาร จัดการตนเอง ใช้เทคโนโลยี แก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรับตัวต่อสถานการณ์ใหม่ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ

การประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการจัดการเรียนรู้ของประเทศ โดยยกระดับภารกิจจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไปสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ พระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ให้การเรียนรู้เป็นกลไกในการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น หลักสูตรดังกล่าวไม่เพียงแต่เพื่อให้ผู้เรียนได้รับวุฒิการศึกษา แต่ต้องเป็นเครื่องมือเชิงระบบที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาตนเอง และการได้รับคุณวุฒิตามระดับเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ในการดำรงชีวิต การทำงาน การประกอบอาชีพ การพัฒนาครอบครัวและชุมชน และการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพได้จริง

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ จึงได้พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ สำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและการปฏิบัติงาน เชื่อมโยงกับโลกการทำงานในอนาคต และเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณค่า และเป็นพลังของสังคม จึงเป็นก้าวสำคัญของการเปลี่ยนผ่านจากหลักสูตรที่เน้นสาระ เนื้อหา และโครงสร้างรายวิชา ไปสู่หลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ และสมรรถนะของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะ เจตคติ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การทำงาน การประกอบอาชีพ การเรียนรู้ต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมในสังคม

ภายหลังการประกาศใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 กรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดำเนินการนำร่องและติดตามผลการใช้หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรับฟังข้อมูลจากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้รับผิดชอบงานทะเบียน ผู้เกี่ยวข้อง และผู้เรียน เพื่อศึกษาความเหมาะสมของหลักสูตรในสถานการณ์จริง ทั้งด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลผลิต ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากพื้นที่ ผลการติดตามสะท้อนว่า หลักสูตรมีทิศทางที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านสมรรถนะ ทักษะชีวิต การคิดวิเคราะห์ การสร้างชิ้นงาน และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน งาน อาชีพ และชุมชนมากขึ้น ผลดังกล่าวยืนยันว่า การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสมรรถนะเป็นทิศทางที่เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะช่วยให้ผู้เรียนไม่ได้หยุดอยู่ที่การรู้เนื้อหา แต่สามารถใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการเผชิญสถานการณ์จริงได้มากขึ้น ทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อชีวิตและการทำงานของผู้เรียนมากกว่าการเรียนรู้เพื่อผ่านเกณฑ์ หรือสำเร็จการศึกษาตามโครงสร้างเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม

ผลการติดตามยังชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดสำคัญที่ต้องได้รับการปรับปรุง ได้แก่ ความเข้าใจเรื่องสมรรถนะที่ยังไม่ตรงกันในระดับปฏิบัติ การออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องชัดเจนขึ้น การกำหนดภาระงานฐานสมรรถนะ และหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ต้องเป็นรูปธรรมมากขึ้น การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ต้องมีแนวทาง และเครื่องมือรองรับ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน การใช้ระบบข้อมูลผู้เรียนที่ต้องสะดวกและเสถียรมากขึ้น การลดภาระงานซ้ำซ้อนของครู ความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา และผู้เรียน และการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้อย่างมั่นใจ ข้อค้นพบเหล่านี้เป็นหลักฐานสำคัญว่า หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง มิใช่เพราะหลักสูตรเดิมไม่มีคุณค่า แต่เพราะต้องทำให้หลักสูตรมีความชัดเจนยิ่งขึ้น นำไปใช้ได้ง่าย วัดผลได้จริง และสนับสนุนการปฏิบัติของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการทำให้ครูและสถานศึกษาเข้าใจตรงกันว่า สมรรถนะมิใช่ถ้อยคำเชิงนโยบาย แต่ต้องแปลงเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ ภาระงาน ชิ้นงาน การปฏิบัติ และหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้จริง

การปรับปรุงหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569) จึงเป็นการประมวลผลจากการติดตามการใช้หลักสูตรจริง มาปรับปรุง โดยยกระดับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ชัดเจนทั้งเชิงแนวคิด เชิงโครงสร้าง และเชิงการนำไปใช้ เหตุผลสำคัญที่หลักสูตรฉบับปรับปรุงต้องเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีความหลากหลายทั้งวัย ประสบการณ์ พื้นฐานความรู้ อาชีพ วิถีชีวิต เวลาเรียน และบริบทพื้นที่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาเป็นหลักอาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ความรู้ในชีวิตจริงได้ หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเหมาะสมกับบริบทของการส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะให้ความสำคัญกับความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และประสบการณ์ไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย และสามารถแสดงความสามารถผ่านภาระงาน ชิ้นงาน โครงการ การปฏิบัติ การสื่อสาร การแก้ปัญหา และหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนพัฒนาการของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงมิใช่เพียงการปรับถ้อยคำหรือรูปเล่มเอกสาร แต่เป็นการจัดระบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตรให้สอดคล้องกัน ตั้งแต่สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ขอบข่ายการเรียนรู้ ภาระงานฐานสมรรถนะ หลักฐานเชิงประจักษ์ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การเทียบโอน และการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้สถานศึกษาและครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างเข้าใจตรงกัน และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดสมรรถนะหลักของผู้เรียน 4 ประการ ได้แก่ การคิดเป็น การสื่อสาร การจัดการตนเอง และความเป็นพลเมือง เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 คือ ผู้เรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง สมรรถนะหลักทั้ง 4 ประการนี้ เป็นฐานสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดอย่างมีเหตุผล สื่อสารอย่างเหมาะสม จัดการชีวิตและการเรียนรู้ของตนเองได้ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569) จึงเป็นหลักสูตรที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีฐานรองรับทั้งด้านกฎหมาย นโยบาย หลักวิชาการ งานวิจัย การประเมินหลักสูตร และข้อมูลสะท้อนกลับจากพื้นที่ หลักสูตรฉบับนี้ จึงเป็นหลักสูตรแห่งการเปลี่ยนผ่านจากการเรียนเพื่อคุณวุฒิ ไปสู่การเรียนรู้เพื่อชีวิต งาน อาชีพ ความเป็นพลเมือง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ชัดเจน ใช้ได้จริง และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเอง ประกอบอาชีพสุจริต อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ มีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

2. วิสัยทัศน์

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัย ให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสุขภาวะที่ดี เห็นคุณค่าในตนเอง และสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะการคิด ทักษะชีวิต เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ การปรับตัวและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักการสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

- 1) เป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม คุณลักษณะ และประสบการณ์ ในการแก้ปัญหา การทำงานในสถานการณ์ต่าง ๆ และชีวิตจริง
- 2) เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฐานความรู้ ประสบการณ์เดิม วิถีชีวิต อาชีพ ครอบครัวยุค ชุมชน ความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียน
- 3) เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นทั้งด้านขอบข่ายการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน
- 4) เป็นหลักสูตรที่เน้นการประเมินพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด
- 5) เป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ชุมชน พื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

4. จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

- 1) มีความตระหนักรู้ในตนเอง เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สะท้อนคิด พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้การเรียนรู้เพื่อสร้างคุณค่าแก่ตนเองและส่วนรวม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างเหมาะสม
- 2) มีความรู้อันเป็นสากลและความสามารถในการคิดเป็น การสื่อสาร การจัดการตนเอง และความเป็นพลเมือง
- 3) มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ มีวินัย ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ และค่านิยมที่ดีงามของสังคม
- 4) ความเป็นพลเมืองที่ดี ภาคภูมิใจในความเป็นไทย เคารพสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของชุมชน ดำรงชีวิตอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. สมรรถนะหลัก

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาขึ้นตามแนวคิดการศึกษาระบบสมรรถนะ (Competency-based Education) กำหนดสมรรถนะไว้ 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) ตามขอบข่ายการเรียนรู้ (Learning Areas) โดยสมรรถนะหลัก หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นความสามารถติดตัวเมื่อจบการศึกษา มีลักษณะเป็นสมรรถนะที่ไม่เกาะติดเนื้อหาสาระของศาสตร์ใด ๆ

สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในทุกขอบข่ายการเรียนรู้ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย และช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ส่วนสมรรถนะเฉพาะ ตามขอบข่ายการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถที่มีความเฉพาะเจาะจงเฉพาะศาสตร์ ซึ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ หรือปฏิบัติในศาสตร์นั้น ๆ หรือขอบข่ายการเรียนรู้ นั้น ๆ ซึ่งผู้เรียนต้องเรียนรู้และปฏิบัติได้ ในการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะจะต้องพัฒนาสมรรถนะทั้ง 2 ประเภทนี้ไปพร้อม ๆ กัน จะไม่แยกขาดจากกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสมรรถนะหลัก 4 ประการ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ 1) สมรรถนะการคิดเป็น 2) สมรรถนะการจัดการตนเอง 3) สมรรถนะการสื่อสาร และ 4) สมรรถนะความเป็นพลเมือง

1) สมรรถนะการคิดเป็น

เป็นความสามารถในการใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล มีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ เพื่อทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ จากข้อมูลตนเอง ข้อมูลสังคม สิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการ สามารถแสวงหา รวบรวม ตรวจสอบ วิเคราะห์ เชื่อมโยง และสังเคราะห์ข้อมูล เห็นความสัมพันธ์ของเหตุ ปัจจัย และผลกระทบ ตัดสินใจบนหลักเหตุผล คุณธรรม และความรับผิดชอบ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการสร้างทางเลือกที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

สมรรถนะการคิดเป็น มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1.1) การวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหา
- 1.2) การแสวงหา ตรวจสอบ และเชื่อมโยงข้อมูล
- 1.3) การสังเคราะห์ทางเลือกและประเมินผลกระทบ
- 1.4) การตัดสินใจ แก้ปัญหา และสำนึกรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจ

2) สมรรถนะการจัดการตนเอง

เป็นความสามารถในการรู้จัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถดูแลสุขภาวะของตนเอง ตั้งเป้าหมายชีวิต การเรียน และการทำงาน วางแผน กำกับตนเองอย่างมีวินัย จัดการอารมณ์ ความเครียด ปัญหา และภาวะวิกฤตได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวและฟื้นคืนสู่สมดุล เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลอย่างเหมาะสม เห็นโอกาสในการประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างรับผิดชอบ

สมรรถนะการจัดการตนเอง มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่

- 2.1) การรู้จัก เห็นคุณค่า และดูแลตนเอง
- 2.2) การตั้งเป้าหมาย วางแผน และกำกับตนเอง
- 2.3) การจัดการอารมณ์ ความเครียด ปัญหา และภาวะวิกฤต
- 2.4) การเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 2.5) การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการทำงานอย่างเหมาะสม
- 2.6) การเห็นช่องทางการประกอบอาชีพหรือการพัฒนาอาชีพบนฐานศักยภาพของตนเอง
- 2.7) การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างรับผิดชอบ

3) สมรรถนะการสื่อสาร

เป็นความสามารถในการรับสาร ตีความ ส่งสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ โดยใช้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วัจนภาษา อวัจนภาษา สื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัล

ได้อย่างเหมาะสม รู้เท่าทัน สร้างสรรค์ และมีจริยธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน แก้ปัญหา ร่วมกัน ทำงานร่วมกับผู้อื่น และบรรลุเป้าหมายของการสื่อสาร โดยเคารพความคิดเห็น วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และความแตกต่างของผู้อื่น ตลอดจนคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม

สมรรถนะการสื่อสาร มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- 3.1) การรับสารและตีความสารอย่างเข้าใจและรู้เท่าทัน
- 3.2) การใช้ภาษา คำพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนเพื่อสื่อสารอย่างเหมาะสม
- 3.3) การใช้ท่าทาง น้ำเสียง และปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ ลดความขัดแย้ง และทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 3.4) การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีจริยธรรม และรับผิดชอบ

4) สมรรถนะความเป็นพลเมือง เป็นความสามารถในการปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก รักท้องถิ่น รักชาติ รู้หน้าที่ เคารพสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กฎ กติกา และกฎหมาย ยึดมั่นในหลักธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย ความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และสันติวิธี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายทางสังคม และวัฒนธรรม มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ รู้คุณค่าของประวัติศาสตร์ ความเป็นไทย และภูมิปัญญา มีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และประชาคมโลก

สมรรถนะความเป็นพลเมือง มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 4.1) ความเป็นพลเมืองไทยที่รู้หน้าที่ เคารพสถาบันหลักของชาติ และภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- 4.2) ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยที่เคารพกฎหมาย กฎ กติกา สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค
- 4.3) การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่แตกต่างหลากหลายอย่างสันติและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 4.4) การมีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- 4.5) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และประชาคมโลก อย่างสร้างสรรค์
- 4.6) การมีส่วนร่วมในการดูแล จัดการ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นค่านิยมร่วมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) รับผิดชอบ
- 5) ใฝ่เรียนรู้
- 6) อยู่อย่างพอเพียง
- 7) ภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

7. ขอบข่ายการเรียนรู้

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขอบข่ายการเรียนรู้ ประกอบด้วย สมรรถนะเฉพาะ และผลลัพธ์การเรียนรู้ จำนวน 8 ขอบข่ายการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ภาษาไทย
- 2) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
- 3) คณิตศาสตร์
- 4) วิทยาศาสตร์
- 5) เทคโนโลยีดิจิทัล
- 6) การงานอาชีพ
- 7) สุขภาวะและศิลปะ
- 8) สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง

ในแต่ละขอบข่ายการเรียนรู้ กำหนดสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม ของแต่ละขอบข่ายการเรียนรู้ และผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) เป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเมื่อจบระดับชั้น ผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่สะท้อนสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะ เป็นความสามารถของผู้เรียน ตามขอบข่ายการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนต้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการวัด และประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

8. ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสุขภาวะที่ดี เห็นคุณค่าในตนเอง และสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะการคิด ทักษะชีวิต เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ การปรับตัวและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม คุณลักษณะ และประสบการณ์ ในการแก้ปัญหา การทำงานในสถานการณ์ต่าง ๆ และชีวิตจริง
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์เดิม วิถีชีวิต อาชีพ ครอบครัว ชุมชน ความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียน
3. เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นทั้งด้านขอบข่ายการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้อง กับความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน
4. เป็นหลักสูตรที่เน้นการประเมินพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด
5. เป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ชุมชน พื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

จุดหมาย

1. มีความตระหนักรู้ในตนเอง เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สะท้อนคิด พัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง ใช้การเรียนรู้เพื่อสร้างคุณค่าแก่ตนเองและส่วนรวม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างเหมาะสม
2. มีความรู้อันเป็นสากลและความสามารถในการคิดเป็น การสื่อสาร การจัดการตนเอง และความเป็นพลเมือง
3. มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ มีวินัย ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ และค่านิยมที่ดีงามของสังคม
4. ความเป็นพลเมืองที่ดี ภาคภูมิใจในความเป็นไทย เคารพสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของชุมชน ดำรงชีวิต อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ยั่งยืน

สมรรถนะหลัก

1. สมรรถนะการคิดเป็น
2. สมรรถนะการจัดการตนเอง
3. สมรรถนะการสื่อสาร
4. สมรรถนะความเป็นพลเมือง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. รับผิดชอบ
5. ใฝ่เรียนรู้
6. อยู่อย่างพอเพียง
7. ภาคภูมิใจในความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

สมรรถนะเฉพาะและผลลัพธ์การเรียนรู้ 8 ขอบข่ายการเรียนรู้

1. ภาษาไทย
2. ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
3. คณิตศาสตร์
4. วิทยาศาสตร์
5. เทคโนโลยีดิจิทัล
6. การงานอาชีพ
7. สุขภาวะและศิลปะ
8. สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง

กิจกรรมพัฒนา คุณภาพชีวิต

คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. สมรรถนะเฉพาะและผลลัพธ์การเรียนรู้

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสมรรถนะเฉพาะ และผลลัพธ์การเรียนรู้ ใน 8 ขอบข่ายการเรียนรู้ ดังนี้

9.1 ภาษาไทย

9.1.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

ฟังและดูสื่อต่าง ๆ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สรุปความ จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ เรื่องอย่างถูกต้อง มีมารยาทในการฟังและการดู เลือกฟังและดูสื่ออย่างเหมาะสม พุทธแสดงความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น สนทนาโต้ตอบ พูดโน้มน้าวใจ พูดปฏิเสธ และพูดในโอกาสต่าง ๆ อ่านในใจและอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้คล่อง ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และอักขรวิธี มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน อธิบายความหมายของคำ สำนวน โวหาร และข้อความที่อ่านจากสื่อต่าง ๆ วิเคราะห์ ดีความ สรุปความ และนำข้อคิด หรือคุณค่าไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เขียนคำ ประโยค และข้อความแสดงความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ และความคิดเห็น มีมารยาทในการเขียน อธิบายข้อคิด หรือคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรม วรรณกรรมท้องถิ่น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา มีมารยาทในการใช้ภาษาและใช้ในการประกอบอาชีพ

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ฟังและดูสื่อต่าง ๆ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สรุปความ จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ เรื่องอย่างถูกต้อง และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีมารยาทในการฟังและการดู เลือกฟังและดูสื่ออย่างเหมาะสม

2.2) พุทธแสดงความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น สนทนาโต้ตอบ พูดโน้มน้าวใจ พูดปฏิเสธ และพูดในโอกาสต่าง ๆ ตรงตามวัตถุประสงค์

2.3) อ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้คล่อง ถูกต้องตามลักษณะ คำประพันธ์และอักขรวิธี มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

2.4) อธิบายความหมายของคำ สำนวน โวหาร และข้อความที่อ่านจากสื่อต่าง ๆ วิเคราะห์ ดีความ สรุปความ และนำข้อคิดหรือคุณค่าไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

2.5) เขียนคำ ประโยค และข้อความแสดงความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ และความคิดเห็น อย่างถูกต้อง และมีมารยาทในการเขียน

2.6) อธิบายข้อคิด หรือคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรม วรรณกรรมท้องถิ่น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2.7) ใช้ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา มีมารยาทในการใช้ภาษาและใช้ในการประกอบอาชีพ

9.1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

สรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ฟังและดู จากสื่อต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีมารยาทในการฟังและการดู เลือกฟังและดูสื่ออย่างเหมาะสม พุทธแสดงความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น การวิเคราะห์และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ พูดโน้มน้าวใจ พูดปฏิเสธ เจาะต่อรอง เล่าเรื่อง และพูดในโอกาสต่าง ๆ มีมารยาทในการพูด อ่านในใจและอ่านออกเสียง เหมาะกับเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญ เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัย

รักการอ่าน แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ตีความ สรุปความ เรื่องที่อ่านจากสื่อต่าง ๆ และนำข้อคิด หรือคุณค่า ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แต่งบทร้อยกรอง เขียนเรื่องราว รายงาน อ้างอิง กรอกแบบรายการต่าง ๆ มีมารยาทในการเขียน อธิบายข้อคิด หรือคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรม วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา เหมาะสม มีมารยาทในการใช้ภาษาและใช้ในการประกอบอาชีพ

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) สรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ฟัง และดู จากสื่อต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีมารยาทในการฟังและการดู เลือกฟังและดูสื่ออย่างเหมาะสม

2.2) พุฒแสดงความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น การวิเคราะห์และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ พุฒโน้มน้าวใจ พุฒปฏิเสธ เจาะต่อรอง เล่าเรื่อง และพูฒในโอกาสต่าง ๆ ตรงตามวัตถุประสงค์ มีมารยาทในการพูฒ

2.3) อ่านในใจและอ่านออกเสียงเหมาะกับเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญ เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

2.4) แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ตีความ สรุปความเรื่องที่อ่านจากสื่อต่าง ๆ และนำข้อคิดหรือคุณค่าไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

2.5) เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แต่งบทร้อยกรอง เขียนเรื่องราว รายงาน อ้างอิง กรอกแบบรายการต่าง ๆ มีมารยาทในการเขียน

2.6) อธิบายข้อคิด หรือคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรม วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2.7) ใช้ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา เหมาะสม มีมารยาทในการใช้ภาษา และใช้ในการประกอบอาชีพ

9.1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความน่าเชื่อถือ วิวิจารณ์ สรุป และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู จากสื่อต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีมารยาทในการฟังและการดู พุฒในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ พุฒโน้มน้าวใจ พุฒวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ปฏิเสธโต้แย้ง มีมารยาทในการพูฒ อ่านจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินค่า ตีความ แปลความ ขยายความจากเรื่องที่อ่าน เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศอย่างเหมาะสม มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ตีความ สรุปความ วิวิจารณ์ เรื่องที่อ่านจากสื่อต่าง ๆ และนำข้อคิด หรือคุณค่าไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น เขียนโน้มน้าวใจ เขียนเชิงสร้างสรรค์ แต่งบทร้อยกรอง เขียนรายงานการศึกษา ค้นคว้า กรอกแบบรายการ ต่าง ๆ มีมารยาทในการเขียน วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น ประเมินคุณค่า สังเคราะห์ข้อคิด และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาเหมาะสม มีมารยาทในการใช้ภาษาและใช้ในการประกอบอาชีพ

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความน่าเชื่อถือ วิจาร์ณ สรุป และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีมารยาทในการฟังและการดู

2.2) พุดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ พุดโน้มน้าวใจ พุดวิเคราะห์ วิจาร์ณ แสดงความคิดเห็น ปฏิเสธ ได้แย้ง ด้วยภาษาที่ถูกต้อง สุภาพ เหมาะสม มีมารยาทในการพุด

2.3) อ่านจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่า ดีความ แผลความ ขยายความ จากเรื่องที่อ่าน เลืออ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศอย่างเหมาะสม มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

2.4) แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ดีความ สรุปความ วิจาร์ณ เรื่องที่อ่านจากสื่อต่าง ๆ และนำข้อคิด หรือคุณค่าไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

2.5) เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น เขียนโน้มน้าวใจ เขียนเชิงสร้างสรรค์ แต่งบทร้อยกรอง เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า กรอกแบบรายการต่าง ๆ มีมารยาทในการเขียน

2.6) วิเคราะห์และวิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรม วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น ประเมินคุณค่า สังเคราะห์ข้อคิด และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2.7) ใช้ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาเหมาะสม มีมารยาทในการใช้ภาษาและใช้ในการประกอบอาชีพ

9.2 ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

9.2.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

ฟังและใช้คำศัพท์ วลี ประโยค ข้อความ คำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันอย่างมั่นใจและถูกต้อง ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ พุด สนทนา ทักทาย แนะนำตนเอง ถาม-ตอบ ข้อมูลส่วนตัว เรื่องใกล้ตัว สื่อความหมาย ความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน อ่าน ตอบคำถาม จับใจความสำคัญ พุด หรือเขียนแสดงความรู้ ความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัวจากการอ่าน เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ฟังและใช้คำศัพท์ วลี ประโยค ข้อความ คำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันอย่างมั่นใจและถูกต้อง

2.2) ฟัง พุด สนทนา ทักทาย แนะนำตนเอง ถาม-ตอบข้อมูลส่วนตัว เรื่องใกล้ตัว แสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสถานการณ์ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสมและถูกต้อง

2.3) อ่านคำ วลี ประโยค ข้อความ นิทาน ตอบคำถาม จับใจความสำคัญ พุด หรือเขียนแสดงความรู้ ความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัวอย่างถูกต้อง

2.4) เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องเหมาะสม

2.5) ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

9.2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

ฟังและปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง คำสั่ง คำอธิบาย บทสนทนา ข่าวสาร หรือข้อมูลสั้น ๆ อย่างมั่นใจและถูกต้อง พูดโต้ตอบ สนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เรื่องต่าง ๆ สถานการณ์ใกล้ตัว พูด หรือเขียนแสดงความต้องการ ความรู้สึก ความคิดเห็น และประสบการณ์ ในสถานการณ์ใกล้ตัวอย่างเหมาะสมและถูกต้อง อ่านข้อความ บ้าย ประกาศ ฉลาก คู่มือ แบบฟอร์ม อีเมล และสื่อดิจิทัล จับใจความสำคัญ และนำข้อมูลไปใช้อย่างถูกต้อง เขียนคำ วลี ประโยค ข้อความสั้น อีเมล แบบฟอร์ม ประวัติส่วนตัว หรือข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และการทำงานอย่างถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ ใช้คำศัพท์ วลี สำนวน และประโยค เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ชุมชน วัฒนธรรม ความบันเทิง การท่องเที่ยว หรืออาชีพ และใช้สื่อประกอบ ใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทันสื่อ ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเหมาะสมตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ยอมรับความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ฟังและปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง คำสั่ง คำอธิบาย บทสนทนา ข่าวสาร หรือข้อมูลสั้น ๆ อย่างมั่นใจและถูกต้อง

2.2) พูดโต้ตอบ สนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เรื่องต่าง ๆ และสถานการณ์ ใกล้ตัว พูด หรือเขียนแสดงความต้องการ ความรู้สึก ความคิดเห็น และประสบการณ์ ในสถานการณ์ใกล้ตัวอย่างเหมาะสมและถูกต้อง

2.3) อ่านข้อความ บ้าย ประกาศ ฉลาก คู่มือ แบบฟอร์ม อีเมล และสื่อดิจิทัล แล้วระบุข้อมูล สำคัญ จับใจความสำคัญ และนำข้อมูลไปใช้อย่างถูกต้อง

2.4) เขียนคำ วลี ประโยค ข้อความสั้น อีเมล แบบฟอร์ม ประวัติส่วนตัว หรือข้อมูล เพื่อการเรียนรู้และการทำงานอย่างถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์

2.5) ใช้คำศัพท์ วลี สำนวน และประโยค เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ชุมชน วัฒนธรรม ความบันเทิง การท่องเที่ยว หรืออาชีพ และใช้สื่อประกอบ

2.6) ใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทันสื่อ

2.7) ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา ยอมรับความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม

9.2.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

ฟังและปฏิบัติตาม คำแนะนำ คำชี้แจง คำอธิบาย และคำบรรยาย อย่างมั่นใจ และถูกต้อง ฟัง อ่าน และวิเคราะห์ สรุปความ ตีความ ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล ข่าว บทความ เอกสาร คู่มือ และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม สนทนา แสดงความคิดเห็น อภิปราย และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อย่างมีเหตุผล พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ อาชีพ ข่าว เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่าง ๆ ตามความสนใจ เขียนข้อมูล ประวัติส่วนตัว กรอบแบบฟอร์ม ใบสมัครงาน สรุปข่าว และเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียน การทำงาน และอาชีพอย่างถูกต้อง เหมาะสม ใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำเสนอข้อมูล อย่างเหมาะสมและรู้เท่าทันสื่อ ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา ยอมรับความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

- 2.1) ฟังและปฏิบัติตาม ใช้คำแนะนำ คำชี้แจง คำอธิบาย และคำบรรยาย อย่างมั่นใจ และถูกต้อง
- 2.2) ฟัง อ่าน และวิเคราะห์ สรุปความ ตีความ ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล ข่าว บทความ เอกสาร คู่มือ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม
- 2.3) สนทนา แสดงความคิดเห็น อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อย่างมีเหตุผล
- 2.4) พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ อาชีพ ข่าว เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่าง ๆ ตามความสนใจอย่างถูกต้อง เหมาะสม
- 2.5) เขียนข้อมูล ประวัติส่วนตัว กรอบแบบฟอร์ม ใบสมัครงาน สรุปข่าว และเอกสาร ที่เกี่ยวกับการเรียน การทำงาน และอาชีพอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับรูปแบบการสื่อสาร ตรงตามวัตถุประสงค์
- 2.6) ใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทันสื่อ
- 2.7) ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ยอมรับความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม

9.3 คณิตศาสตร์

9.3.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

อ่านและใช้ข้อมูลพื้นฐานสื่อสารแนวคิดทางคณิตศาสตร์ โดยใช้คำพูด สัญลักษณ์หรือภาพ วางแผนกิจกรรมใกล้ตัว แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ใช้เหตุผลอย่างเหมาะสม และตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวอย่างรอบคอบ โดยใช้ความรู้และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เศษส่วน ทศนิยม ร้อยละ การวัดและการใช้หน่วยวัด เรขาคณิต สถิติ และการคาดคะเนเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ พร้อมทั้งเลือกใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การดำรงชีวิต และการทำงานอย่างเหมาะสม

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

- 2.1) อธิบาย แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หรือสถานการณ์จริงอย่างถูกต้อง มีเหตุผล และตรวจสอบได้ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ เศษส่วน ทศนิยม ร้อยละ
- 2.2) จัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย บันทึกเหตุการณ์หรือกิจกรรม และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด ในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับข้อมูลจริงและสมเหตุสมผล โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับเงิน อนุภาค เวลา ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก ปริมาตร พื้นที่ ทิศ แผนที่ และหน่วยวัดต่าง ๆ
- 2.3) อธิบาย ออกแบบ ประดิษฐ์ หรือแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับรูปเรขาคณิตสองมิติและรูปเรขาคณิตสามมิติ
- 2.4) อธิบาย ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล โดยการอ่าน แปลความหมาย ใช้ข้อมูลจากการนำเสนอข้อมูล ตาราง แผนภูมิ หรือกราฟ เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ และโอกาสของเหตุการณ์
- 2.5) ใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ตรวจสอบความสมเหตุสมผลของคำตอบ แก้ปัญหา อธิบายวิธีคิดและสื่อสารแนวคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสม
- 2.6) เลือกใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การดำรงชีวิต และการทำงานอย่างเหมาะสม

9.3.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

สื่อสารแนวคิดทางคณิตศาสตร์ โดยใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน วางแผนการเงิน การเรียน การทำงาน และงานอาชีพ วิเคราะห์สถานการณ์ ให้เหตุผลตรวจสอบข้อมูล คาดการณ์อย่างง่าย และตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว และชุมชนอย่างสมเหตุสมผล รอบคอบ และรับผิดชอบ โดยใช้ความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ การหารจำนวนเต็ม เลขยกกำลัง สมการ ความสัมพันธ์ กราฟ อัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ การวัด พื้นที่ผิวและปริมาตร เรขาคณิต สถิติและความน่าจะเป็น พร้อมทั้งเลือกใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การดำรงชีวิต และการทำงานอย่างเหมาะสม

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วิเคราะห์ แก้ปัญหา และตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การจัดการการเงิน และงานอาชีพอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล โดยใช้จำนวนเต็ม การเปรียบเทียบจำนวนเต็ม และการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนเต็ม

2.2) วิเคราะห์ แก้ปัญหา และตัดสินใจในสถานการณ์จริงอย่างถูกต้อง และสมเหตุสมผล โดยใช้ความรู้เรื่อง การคูณ การหาร เลขยกกำลัง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สมบัติการเท่ากันและกราฟ

2.3) วิเคราะห์ ออกแบบ ปฏิบัติงาน และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด หน่วยวัด รูปเรขาคณิต พื้นที่ พื้นที่ผิวและปริมาตรในสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัวและชุมชนอย่างสมเหตุสมผล รอบคอบ และรับผิดชอบ

2.4) อ่าน วิเคราะห์ แปลความหมาย เปรียบเทียบ โดยนำเสนอข้อมูลจากตาราง แผนภูมิ กราฟ สถิติและความน่าจะเป็น เพื่อวางแผนและใช้ประกอบการตัดสินใจในชีวิต การเรียน และการทำงาน

2.5) จัดทำชิ้นงานที่สะท้อนการใช้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการดำเนินชีวิต ประจำวัน หรือในงานอาชีพ

2.6) ใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การดำรงชีวิต และการทำงานอย่างเหมาะสม

9.3.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

อ่านและใช้ข้อมูลพื้นฐาน สื่อสารแนวคิดทางคณิตศาสตร์ โดยใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เพื่อการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล การแก้ปัญหา การวางแผน การจัดการข้อมูล การประเมินความเสี่ยง และการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และงานอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ เลือกใช้วิธีการ เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ โดยใช้ความรู้และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เกี่ยวกับเซต การให้เหตุผล จำนวนและการดำเนินการ เลขยกกำลัง ความสัมพันธ์เชิงเส้นและกราฟ ของความสัมพันธ์เชิงเส้น อัตราส่วนตรีโกณมิติ สถิติ ความน่าจะเป็น การใช้เครื่องมือเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์และใช้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งเลือกใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและข้อมูลทางสถิติเพื่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การดำรงชีวิต และการทำงานอย่างเหมาะสม

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วิเคราะห์ แก้ปัญหา ให้เหตุผลและตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน การทำงาน การประกอบอาชีพในชุมชนอย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล รอบคอบ และรับผิดชอบ โดยใช้ความรู้

ทักษะคณิตศาสตร์เกี่ยวกับเซต การให้เหตุผล จำนวนและการดำเนินการ ความสัมพันธ์เชิงเส้นและกราฟ ของความสัมพันธ์เชิงเส้น อัตราส่วนตรีโกณมิติ สถิติ และความน่าจะเป็น

2.2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากสถานการณ์จริง โดยใช้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับ เลขยกกำลัง

2.3) เลือกใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และข้อมูลทางสถิติ เพื่ออธิบาย สถานการณ์ คาคการณ์แนวโน้ม เปรียบเทียบทางเลือก และสนับสนุนการตัดสินใจอย่างเหมาะสม

2.4) ประยุกต์ใช้ นำเสนอข้อมูล ข้อค้นพบหรือข้อสรุป จากการวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ อย่างถูกต้อง ชัดเจน น่าเชื่อถือ และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

2.5) จัดทำโครงการหรือชิ้นงานที่สะท้อนการใช้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือในงานอาชีพ

9.4 วิทยาศาสตร์

9.4.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยการสังเกต ตั้งคำถาม สำรวจ ตรวจสอบ บันทึกข้อมูล หรือใช้ข้อมูล หรือหลักฐานที่รวบรวมได้ มาอธิบายปรากฏการณ์ใกล้ตัวเกี่ยวกับ สิ่งมีชีวิต ร่างกายมนุษย์ สาร แสง พลังงาน และสิ่งแวดล้อม นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ดูแลตนเอง ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า มีความใฝ่รู้ มีเหตุผล รอบคอบ ซื่อสัตย์ต่อข้อมูล และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างรับผิดชอบ

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) สังเกต ตั้งคำถาม สำรวจ และบันทึกข้อมูลเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ สิ่งมีชีวิต สาร แสง พลังงาน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวอย่างสมเหตุสมผลตามข้อมูล หรือหลักฐานที่รวบรวมได้

2.2) ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการดูแลตนเอง ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม ในชีวิตประจำวันอย่างปลอดภัยและรับผิดชอบ

2.3) แสดงพฤติกรรมใฝ่รู้ มีเหตุผล รอบคอบ ซื่อสัตย์ต่อข้อมูล ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า

9.4.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยการตั้งคำถาม สืบค้น ทดลอง สำรวจตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล และใช้ข้อมูล หรือหลักฐานที่รวบรวมได้ มาอธิบายปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ร่างกาย สุขภาพ สาร แสง พลังงาน โลก สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี เพื่อดูแลตนเอง สิ่งแวดล้อม สุขภาพ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน พัฒนางาน หรืออาชีพ และตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และชุมชน

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ตั้งคำถาม สืบค้นข้อมูล ทดลอง สำรวจ หรือตรวจสอบปัญหาทางวิทยาศาสตร์ อย่างเป็นขั้นตอน ปลอดภัย และเหมาะสมกับสถานการณ์

2.2) ประยุกต์ความรู้ ข้อมูล และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ร่างกาย สุขภาพ สาร แสง พลังงาน โลก สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี เพื่ออธิบายเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวัน และงานอาชีพ

2.3) ประเมินผลกระทบและปฏิบัติตนในการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทรัพยากร เพื่อดูแลสุขภาพ สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และชุมชน

9.4.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินหลักฐาน อธิบายปรากฏการณ์ และตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพ สิ่งแวดล้อม พลังงาน เทคโนโลยี นวัตกรรม และการประกอบอาชีพอย่างมีเหตุผล ใช้วิทยาศาสตร์เพื่อสร้างสรรค์แนวทาง หรือชิ้นงาน เพื่อแก้ปัญหา พัฒนางาน พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ออกแบบการสืบค้น ทดลอง ตรวจสอบ หรือศึกษาปัญหาทางวิทยาศาสตร์ จากสถานการณ์จริง โดยใช้กระบวนการที่เหมาะสม ปลอดภัย และอ้างอิงหลักฐานได้

2.2) แก้ปัญหา พัฒนางานโดยใช้ความรู้ ข้อมูล หรือหลักฐาน บูรณาการความรู้ วิทยาศาสตร์ร่วมกับศาสตร์อื่น ๆ อย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์และมีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.3) ใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์อย่างซื่อสัตย์ มีเหตุผล รอบคอบ รู้เท่าทันผลกระทบ ของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และตัดสินใจโดยคำนึงถึงสุขภาพ สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

9.5 เทคโนโลยีดิจิทัล

9.5.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

เลือกใช้อุปกรณ์ดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ โปรแกรม แอปพลิเคชันพื้นฐาน อย่างถูกต้อง จัดการข้อมูลสารสนเทศในการเรียนรู้ หรือการทำงาน สร้างผลงานเบื้องต้นจากแอปพลิเคชันและโปรแกรมสำเร็จรูป สื่อสารอย่างสุภาพ ปลอดภัย ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล เคารพสิทธิและความเป็นส่วนตัว ปฏิบัติตนตามข้อตกลงในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรับผิดชอบและสร้างความร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) สืบค้น รวบรวม คัดเลือก จัดหมวดหมู่ ข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นขั้นตอน จากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์และเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ อย่างมีระบบ เพื่อใช้ในการศึกษาเรียนรู้ หรือการทำงาน

2.2) ใช้เครื่องมือดิจิทัลและแอปพลิเคชันพื้นฐานในการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด และนำเสนอองค์ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน

2.3) ออกแบบและสร้างผลงานเบื้องต้นจากแอปพลิเคชันและโปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรมตารางงาน โปรแกรมนำเสนอข้อมูล

2.4) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย สุภาพ ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง และผู้อื่น เคารพผู้อื่น และตระหนักถึงมารยาทในการอยู่ร่วมกันในสังคมดิจิทัล

9.5.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ ปัญญาประดิษฐ์ ในการออกแบบ และสร้างสรรค์ผลงาน จัดการข้อมูลประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา การเรียนรู้ การทำงาน และการประกอบ

อาชีพของตนเองและชุมชน วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของสื่อและสารสนเทศ สื่อสารและประสานความร่วมมือผ่านระบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทันและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดิจิทัลที่เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) สร้างสรรค์ผลงานดิจิทัล เอกสาร ตาราง สื่อนำเสนอ สื่อประชาสัมพันธ์ ภาพ วิดีโอ หรือเนื้อหาออนไลน์ ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาชุมชน

2.2) สืบค้น รวบรวม คัดเลือก จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา การเรียนรู้ การทำงาน และการประกอบอาชีพของตนเองและชุมชน

2.3) วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศ มีวิจารณญาณ และป้องกันความผิดพลาดจากการรับและส่งต่อข่าวปลอม

2.4) สร้างชุดคำสั่ง (Coding/Prompting) ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์เพื่อออกแบบ และสร้างสรรค์ผลงานดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพ

2.5) เลือกใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ ในการติดต่อสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6) ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย รู้เท่าทันและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ ร่องรอยดิจิทัล ตระหนักในสิทธิความเป็นส่วนตัวของตนเองและผู้อื่น ไม่กลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

9.5.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ ปัญญาประดิษฐ์ ในการออกแบบ สร้างสรรค์ นวัตกรรม และเผยแพร่ผลงาน สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา การเรียนรู้ การทำงาน และการประกอบอาชีพ ของตนเองหรือชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีทักษะการบริหารจัดการสุขภาวะดิจิทัลและความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ขั้นสูง ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดิจิทัลโลกที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเคารพกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ ในการออกแบบ สร้างสรรค์ และเผยแพร่ผลงานหรือนวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้และการทำงานอย่างสร้างสรรค์

2.2) สืบค้น รวบรวม คัดเลือก จัดหมวดหมู่ สังเคราะห์ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่บุคคลในครอบครัวและชุมชน

2.3) ออกแบบชุดคำสั่ง (Prompt) ในการสั่งการปัญญาประดิษฐ์ ในการค้นหา จัดการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.4) ใช้ปัญญาประดิษฐ์และเครื่องมือดิจิทัลในการสร้างสรรค์ผลงาน เว็บไซต์ เว็บแอปพลิเคชัน หรือร้านค้าออนไลน์ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาอาชีพของตนเอง หรือแก้ปัญหาของชุมชน

2.5) ประยุกต์ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มเครือข่ายออนไลน์ ในการสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์ ภาพ เสียง วิดีโอ หรือเนื้อหาออนไลน์ เพื่อการติดต่อสื่อสาร การพัฒนางาน หรือแก้ปัญหาในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

2.6) มีทักษะการป้องกันภัยทางไซเบอร์ขั้นสูง สร้างสุขภาวะดิจิทัลที่ดีให้กับตนเอง พร้อมทั้งสามารถช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่บุคคลในครอบครัวและชุมชนได้

2.7) ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดิจิทัลโลกที่มีความรับผิดชอบ เคารพกฎหมาย สิทธิ หน้าที่ ลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญา ใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย รู้เท่าทันข่าวปลอม การหลอกลวง ภัยออนไลน์ ร่องรอยดิจิทัล ตระหนักในสิทธิความเป็นส่วนตัวของตนเองและผู้อื่น และไม่กลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

9.6 การงานอาชีพ

9.6.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

รู้จักตนเองในการปฏิบัติงาน และทักษะการดำรงชีวิตเข้าใจการทำงานอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาในการทำงานร่วมกัน โดยเลือกใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานอย่างเหมาะสม รวมทั้งการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงาน หรือการประกอบอาชีพ ตลอดจนเห็นคุณค่าของการทำงาน หรืออาชีพที่สุจริต มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพอันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) รู้จักตนเอง เลือกอาชีพตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และประสบการณ์ด้านอาชีพของตนเอง หรืออาชีพใกล้ตัว รวมทั้งวางแผนการประกอบอาชีพของตนเองได้

2.2) อธิบายปัจจัยและสาเหตุที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ

2.3) มีทักษะในการเลือกเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจเข้าสู่การประกอบอาชีพ

2.4) นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพ

9.6.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

รวบรวมข้อมูลทรัพยากรในชุมชน และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเลือกแนวทางการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพได้อย่างมีเหตุผล กำหนดเป้าหมาย วางแผน และปฏิบัติงานอาชีพตามขั้นตอน โดยบริหารเวลา งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหมาะสม สืบค้น ตรวจสอบ และสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ผลงาน สินค้า หรือบริการ ด้วยการพูด การเขียน และสื่อดิจิทัลอย่างชัดเจน รวมทั้งทำงานร่วมกับผู้อื่น แบ่งหน้าที่ รับฟังความคิดเห็น และปรับปรุงงานจากผลการประเมิน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย และคำนึงถึงผู้บริโภค ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของตนเอง ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก องค์ประกอบของอาชีพ เทคโนโลยี และความเสี่ยง เพื่อเปรียบเทียบทางเลือก ตัดสินใจเลือกวิธีพัฒนาอาชีพ และอธิบายเหตุผลโดยใช้ข้อมูล หรือหลักฐานประกอบอย่างเหมาะสม

2.2) กำหนดเป้าหมายและจัดทำแผน หรือโครงการพัฒนาอาชีพ โดยระบุขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณ ทรัพยากร การผลิต การตลาด การขนส่ง การบันทึกรายรับ-รายจ่าย และแนวทางจัดการความเสี่ยง รวมทั้งปฏิบัติงานการทำงานของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย

2.3) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ บุคคลต้นแบบ แผนงาน กระบวนการทำงาน สินค้า บริการ และผลการพัฒนาอาชีพ ด้วยการพูด การเขียน หรือสื่อดิจิทัล โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และมีหลักฐานที่ตรวจสอบได้

2.4) ปฏิบัติงานอาชีพร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ยึดหลักความปลอดภัย และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เทคโนโลยีอย่างถูกกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น และเสนอแนวทางลดผลกระทบต่อบริโภค ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

9.6.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง ข้อมูลตลาด ทรัพยากรในชุมชน และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางประกอบ หรือขยายอาชีพได้อย่างมีเหตุผล กำหนดเป้าหมาย วางแผน และดำเนินโครงการอาชีพ โดยบริหารเวลา งบประมาณ ทรัพยากร เทคโนโลยี และความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบ สืบค้น ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และสื่อสารแนวคิด แผนงาน สินค้า บริการ และผลการดำเนินงานผ่านสื่อที่หลากหลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งทำงานร่วมกับผู้อื่น แก้ปัญหา และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อาชีพจากข้อมูลและผลการประเมิน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เคารพกฎหมาย สิทธิผู้บริโภคและทรัพย์สินทางปัญญา โดยคำนึงถึงประโยชน์ของชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วิเคราะห์ ปัจจัยภายในและภายนอก แนวโน้มของกลุ่มอาชีพ องค์ประกอบในการดำเนินงาน เทคโนโลยี และความเสี่ยง โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม การเปรียบเทียบต้นทุนและความคุ้มค่า เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางขยายอาชีพ พร้อมอธิบายเหตุผลโดยใช้ข้อมูล หรือหลักฐานประกอบอย่างเหมาะสม

2.2) กำหนดเป้าหมายและจัดทำแผน หรือโครงการขยายอาชีพ โดยระบุขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณ ทรัพยากร กระบวนการผลิต การตลาด การขนส่ง การบรรจุหีบห่อ การบันทึกบัญชี การใช้เทคโนโลยี และแนวทางจัดการความเสี่ยง รวมทั้งดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการทำงานของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย

2.3) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลต้นแบบ โอกาสในการขยายอาชีพ แผนงาน กลยุทธ์ การตลาด ผลิตภัณฑ์หรือบริการ และผลการดำเนินงาน ด้วยการพูด การเขียน หรือสื่อดิจิทัล โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และมีข้อมูล หรือหลักฐานที่ตรวจสอบได้

2.4) ปฏิบัติงานอาชีพร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ ซื่อสัตย์ ยึดหลักความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความปลอดภัย และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เทคโนโลยีโดยเคารพกฎหมาย และทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนกำหนดแนวทางสร้างรายได้ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และลดผลกระทบต่องาน ผู้บริโภค ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

9.7 สุขภาวะและศิลปะ

9.7.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

รู้จักดูแลสุขภาวะของตนเองอย่างเหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความปลอดภัย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาพ ป้องกันความเสี่ยงเบื้องต้น เข้าร่วมกิจกรรม กีฬา นันทนาการ การเคลื่อนไหว การแสดงศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน เพื่อสุนทรีย์ภาพอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมสุขภาพในชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขอนามัย โภชนาการ การออกกำลังกาย และการพักผ่อนเหมาะสมกับวัย

2.2) ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในสถานการณ์เสี่ยง อุบัติเหตุ ภัยใกล้ตัว สารเสพติด พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย และวางแผนป้องกันเบื้องต้นได้

2.3) ใช้ทักษะชีวิตในการดูแลตนเอง จัดการอารมณ์ เคารพตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา มารยาททางสังคม มีน้ำใจนักกีฬา และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม

2.4) เข้าร่วมกิจกรรมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ความปลอดภัย และใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์

2.5) เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน เพื่อเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้สึกรัก ความงามของวัฒนธรรมท้องถิ่นและประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต

9.7.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

ดูแลสุขภาวะของตนเอง ครอบครัว และชุมชนอย่างสมดุล วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพ ความปลอดภัย ความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยง มีทักษะการปฏิเสธสิ่งเสี่ยงใช้และทักษะชีวิตในการตัดสินใจ การจัดการอารมณ์ ความเครียด ความขัดแย้ง ใช้กีฬา นันทนาการ ศิลปะไทย ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย สื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ที่ดี ด้วยความมีจิตสาธารณะ จิตอาสา ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ ความเครียด โภชนาการ การออกกำลังกาย การพักผ่อน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ พร้อมปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาวะของตนเอง ครอบครัว ชุมชน อย่างเหมาะสม

2.2) เลือกแนวทางและปฏิบัติตนในการป้องกันความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ สารเสพติด ความรุนแรง ภัยออนไลน์ พฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์ไม่ปลอดภัยในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

2.3) ใช้ทักษะชีวิตในการจัดการอารมณ์ ความเครียด ความสัมพันธ์ ความขัดแย้ง มีทักษะการปฏิเสธสิ่งเสี่ยง และการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและรับผิดชอบ

2.4) เข้าร่วม ส่งเสริม หรือสร้างสรรค์กิจกรรมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ความปลอดภัย ด้วยจิตสาธารณะ จิตอาสา และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2.5) เข้าร่วมกิจกรรม ศิลปะไทย ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย และสื่อสร้างสรรค์ เพื่อเรียนรู้ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความงามของอัตลักษณ์ วัฒนธรรมชุมชน และประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตตลอดจนสืบสานและอนุรักษ์อย่างเหมาะสม

9.7.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

จัดการสุขภาวะของตนเอง และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาวะของครอบครัว ชุมชน และสังคม อย่างรับผิดชอบ โดยประเมินสถานการณ์เสี่ยง ตัดสินใจเลือกพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม และใช้ทักษะชีวิตในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ ความเครียด และความขัดแย้ง รวมทั้งประยุกต์ใช้กีฬา นันทนาการ ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เสริมสร้างสุนทรียภาพ เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม มีความภาคภูมิใจในตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสมดุล และมีความสุข

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วางแผนและปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาวะของตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างสมดุลและเหมาะสม

2.2) ประเมินสถานการณ์เสี่ยงด้านสุขภาพ ความปลอดภัย สารเสพติด ความรุนแรง ความสัมพันธ์ ภัยดิจิทัล และพฤติกรรมเสี่ยง พร้อมปฏิบัติตามแนวทางป้องกัน หรือแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

2.3) จัดการความเครียด ความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ และความปลอดภัย ตัดสินใจและอยู่ร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของการเคารพตนเอง เคารพศักดิ์ศรี และความแตกต่างของผู้อื่น

2.4) มีส่วนร่วม หรือริเริ่มในการจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างสร้างสรรค์

2.5) มีส่วนร่วม หรือสร้างสรรค์กิจกรรมด้านศิลปะสากล ดนตรีสากล นาฏศิลป์สากล และสื่อสร้างสรรค์ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึก คุณค่าทางวัฒนธรรม และประเด็นที่เป็นประโยชน์ ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม พร้อมทั้งประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต

9.8 สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง

9.8.1 ระดับประถมศึกษา

1) สมรรถนะเฉพาะ

ปฏิบัติตามตามบทบาทหน้าที่ สิทธิ กติกาของชุมชน สังคม และกฎหมายอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม เล่าประวัติชุมชน ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชาติไทย มีความภาคภูมิใจในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาษาไทย วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตไทย ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว ชุมชน และสังคม เคารพตนเองและผู้อื่น อยู่ร่วมกันบนความแตกต่างได้อย่างสันติสุข ปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ข้อมูลและเรื่องราวใกล้ตัว เพื่อเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับลักษณะภูมิศาสตร์กายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ ใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักธรรมคำสอนพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) ใช้ข้อมูลลักษณะภูมิศาสตร์ ภูมิศาสตร์ทางกายภาพ เพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และการดำเนินชีวิตของชุมชน

2.2) เชื่อมโยงเหตุการณ์สำคัญในอดีตกับสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่ออธิบายความเป็นมา ของชาติไทย และความภาคภูมิใจในพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อประชาชน

2.3) นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการการเงินและทรัพยากร ในชีวิตประจำวันได้อย่างคุ้มค่า และมีเหตุผล

2.4) วิเคราะห์สิทธิหน้าที่ และบทบาทของตนเอง ในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนตามกติกาและกฎหมายอย่างถูกต้อง

2.5) ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยม อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

2.6) จัดการตนเอง และมีส่วนร่วมในการวางแผนในการพัฒนาตนเอง ชุมชน เหมาะสมกับสภาพ

9.8.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1) สมรรถนะเฉพาะ

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และประเทศ ในทวีปเอเชีย ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทรัพยากร ระบบเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วิเคราะห์เหตุการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและประเทศในทวีปเอเชีย เพื่อการป้องกันและปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลข่าวสารจากหลักฐานอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติตนเป็นพลเมือง

ที่รับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่ กฎหมาย กติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ประเทศไทย และประเทศในทวีปเอเชีย เคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดำรงชีวิตตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาชุมชนตามสถานภาพของตน

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศไทย และประเทศในทวีปเอเชีย จากมิติทางสังคม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ประเพณีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2.2) วิเคราะห์เหตุการณ์ หรือปัญหาทางสังคม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม ของประเทศไทย และประเทศในทวีปเอเชีย โดยใช้ข้อมูล หลักฐาน และเหตุผลประกอบ

2.3) วิเคราะห์เหตุผลและความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศในทวีปเอเชีย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงประโยชน์ที่ประเทศสมาชิกได้รับ การใช้ทรัพยากรในการผลิต คุณธรรมในการผลิต และการคุ้มครองผู้บริโภค

2.4) ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ กฎหมาย กติกา ของประเทศไทย และประเทศในทวีปเอเชีย รวมถึงองค์การระหว่างประเทศในทวีปเอเชียอย่างถูกต้อง

2.5) ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.6) ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ประเพณีที่มีความหลากหลายในการอยู่ร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการสืบสาน อนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณี

2.7) วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร นำมาวางแผนแก้ปัญหา หรือการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคมแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม

9.8.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) สมรรถนะเฉพาะ

วิเคราะห์และประเมินประเด็นทางสังคม ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง กฎหมาย สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นพลเมืองของสังคมไทยและสังคมโลก โดยใช้ข้อมูล หลักฐาน และเหตุผลที่เชื่อถือได้ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เคารพสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และกฎหมาย ดำรงชีวิตตามหลักธรรมคำสอนพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้เท่าทันสภาวะเศรษฐกิจโลกเพื่อปรับตัวในการอยู่ร่วมกันในสังคมโลก และมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบระดับ

2.1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ หรือประเด็นทางสังคม ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง กฎหมาย สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นพลเมือง ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต ชุมชน ประเทศชาติ และโลกอย่างมีเหตุผล

2.2) วิเคราะห์เหตุการณ์ในอดีตและเชื่อมโยงกับปัจจุบัน อธิบายความสำคัญของประวัติศาสตร์ ประเทศไทย และประวัติศาสตร์สากล รวมถึงการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ผ่านการตีความจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2.3) อธิบายกลไกการตลาด การเงิน การลงทุน และพฤติกรรมผู้ผลิตและผู้บริโภค วิเคราะห์ปัญหาสถานะเศรษฐกิจมหภาคและจุลภาค และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนการเงิน และการบริหารจัดการทรัพยากรในชีวิตประจำวัน

2.4) ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เคารพกฎหมาย สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตน วิเคราะห์การเมืองการปกครองของประเทศไทยและต่างประเทศ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศท่ามกลาง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.5) นำหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างสร้างสรรค์

2.6) รวบรวมข้อมูล หลักฐาน และเหตุผลในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น อภิปราย หรือเสนอแนวทางแก้ปัญหาทางชุมชน สังคม หรือประเด็นสาธารณะอย่างรับผิดชอบ

10. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ลงมือปฏิบัติจริงและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้สถานศึกษาส่งเสริมครูและผู้เรียนร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรม โดยออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายตามบริบทพื้นที่และศักยภาพของผู้เรียน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง หรือการเทียบโอนกิจกรรมของผู้เรียนที่ได้จากประสบการณ์ และการพัฒนาชุมชนและสังคม

ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมงต่อระดับการศึกษา และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

11. ระดับการศึกษา

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

11.1 ระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับนี้มุ่งวางรากฐานการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของผู้เรียน ให้มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น มีทักษะการสื่อสาร การคิด การอ่าน การเขียน การคำนวณ การใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน การดูแลสุขภาพ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมกับวัยและบริบทชีวิต

การจัดการเรียนรู้ในระดับนี้เน้นการสร้างนิสัยรักการเรียนรู้ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ใกล้ตัว การลงมือปฏิบัติ การสำรวจตนเอง การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคมตามศักยภาพ

11.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การศึกษาระดับนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น รู้จักตนเอง เข้าใจความถนัด ความสนใจ ความสามารถ โอกาส และข้อจำกัดของตนเอง สามารถพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะการสื่อสาร ทักษะดิจิทัล และทักษะอาชีพเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้ในระดับนี้เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้ข้อมูลและหลักฐานอย่างมีเหตุผล การสำรวจอาชีพ การเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทของตนเอง ในชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลก เคารพความแตกต่าง ดำรงชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

11.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ประสบการณ์ และเจตคติจากกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผนชีวิต การเรียนรู้ต่อเนื่อง การทำงาน การประกอบอาชีพ และการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างรับผิดชอบ

การจัดการเรียนรู้ในระดับนี้เน้นการคิดขั้นสูง การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลอย่างรู้เท่าทัน การพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การกำหนดเส้นทางการเรียนรู้และอาชีพตามศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน การฝึกปฏิบัติจริง การพัฒนาชิ้นงาน โครงการ หรือบริการที่มีคุณค่า ตลอดจนการปลูกฝังจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย ความสามารถในการปรับตัว และการดำรงชีวิตอย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

12. โครงสร้างหลักสูตร

12.1 การจัดโครงสร้างหลักสูตรจำแนกตามระดับการศึกษา

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดโครงสร้างหลักสูตรโดยกำหนดให้สถานศึกษานำผลลัพธ์การเรียนรู้ตามขอบข่ายการเรียนรู้ที่กำหนดไปจัดทำเป็นรายวิชาตามหน่วยกิตบังคับ สำหรับหน่วยกิตเลือก สถานศึกษาสามารถเลือกรายวิชาที่ได้รับการอนุมัติจากกรมส่งเสริมการเรียนรู้และ/หรือคณะกรรมการจังหวัดมาจัดทำเป็นรายวิชาที่ตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ คุณธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความสามารถในการนำการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิต งาน อาชีพ และสังคม ตามระดับการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

12.2 เวลาเรียน

การจัดเวลาเรียนใน 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน โดยแต่ละระดับการศึกษาใช้เวลาเรียนอย่างน้อย 4 ภาคเรียน การคือน้ำหนักหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

12.3 หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดโครงสร้างเวลาเรียน ไว้ดังนี้

ขอบข่ายการเรียนรู้	เวลาเรียน (หน่วยกิต)		
	ระดับ ประถมศึกษา	ระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น	ระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย
1. ภาษาไทย	3	4	5
2. ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	3	4	5
3. คณิตศาสตร์	3	4	5
4. วิทยาศาสตร์	3	4	5
5. เทคโนโลยีดิจิทัล	3	4	5
6. การงานอาชีพ	3	4	5
7. สุขภาวะและศิลปะ	3	4	5
8. สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง	4	5	6
รวมจำนวนหน่วยกิตบังคับ	25	33	41
รวมจำนวนหน่วยกิตเลือก	ไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต
รวมจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง	ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง	ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

1) หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 ขอบข่ายการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ภาษาไทย 2) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) 3) คณิตศาสตร์ 4) วิทยาศาสตร์ 5) เทคโนโลยีดิจิทัล 6) การงานอาชีพ 7) สุขภาวะและศิลปะ และ 8) สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง

2) จำนวนหน่วยกิตในแต่ละระดับการศึกษา

2.1) ระดับประถมศึกษา มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต โดยเป็นหน่วยกิตบังคับ 25 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือกไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต

2.2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต โดยเป็นหน่วยกิตบังคับ 33 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือกไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต

2.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต โดยเป็นหน่วยกิตบังคับ 41 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือกไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต

3) จำนวนหน่วยกิตเลือก ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนจากรายวิชาทุกขอบข่ายการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษา โดยสามารถเลือกจากรายวิชาตามขอบข่ายการเรียนรู้ที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้อนุมัติ

4) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมและมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละระดับการศึกษาไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

13. การจัดการเรียนรู้

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ และผลลัพธ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยจัดการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น หลากหลาย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

วิถีชีวิต งาน อาชีพ ความพร้อมของผู้เรียน และบริบทของพื้นที่ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธีร่วมกัน และสามารถนำผลการเรียนรู้จากวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ มาวัดและประเมินผลร่วมกัน ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด

13.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

13.1.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองตามรายวิชาที่ลงทะเบียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยวางแผน กำกับติดตาม และสนับสนุนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ผู้รู้ ประสบการณ์ชีวิต งาน อาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต แล้วนำความรู้มาจัดระบบ ทบทวน ฝึกฝน พัฒนา และใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

13.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมาพบกันตามแผนที่สถานศึกษากำหนด เป็นการทบทวนองค์ความรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามขอบข่ายการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม และการสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ สำหรับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในการเข้าร่วมพบกลุ่มหรือมีความไม่พร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนรู้ สถานศึกษาสามารถจัดสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ หรือการสนับสนุนรูปแบบอื่นให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตามความเหมาะสม

13.1.3 การเรียนรู้แบบทางไกล เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนและครูสามารถสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกันผ่านสื่อหรือช่องทางที่หลากหลาย เช่น เอกสารทางไปรษณีย์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบประชุมทางไกล ระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) สื่อโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือระบบอื่นที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานจัดเตรียมให้ โดยอาจจัดให้มีการพบครูที่ปรึกษาเป็นครั้งคราวเพื่อให้คำปรึกษา ติดตามผล หรือประเมินผลการเรียนรู้ตามความจำเป็น

13.1.4 การเรียนรู้แบบชั้นเรียน การเรียนรู้แบบชั้นเรียนเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียน สถานที่ และกระบวนการเรียนรู้อย่างชัดเจน เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเข้าชั้นเรียน โดยจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก การฝึกปฏิบัติจริง การทำงานรายบุคคล หรือกลุ่ม การอภิปราย และการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร

13.1.5 การเรียนรู้จากการทำโครงการ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเลือกประเด็นหรือปัญหาตามความสนใจ ความต้องการ ความถนัด หรือบริบทชีวิตจริง แล้วดำเนินการศึกษาค้นคว้า สำรวจ ทดลอง ออกแบบ ลงมือปฏิบัติ สรุปผล และนำเสนอผลงาน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา อำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์จริง

13.1.6 การเรียนรู้รูปแบบอื่น สถานศึกษาสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นได้ตามความเหมาะสม เช่น การเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ การเรียนรู้จากชุมชน การเรียนรู้จากสถานประกอบการการเรียนรู้จากงานอาชีพ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์เป็นฐาน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับหลักสูตร ความพร้อมของผู้เรียน ความปลอดภัย คุณภาพการเรียนรู้ และหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด

13.2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามขอบข่ายการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อ หรือใช้ชีวิตประจำวัน ได้ดังนี้

13.2.1 นำสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ประสบการณ์ชีวิต งาน อาชีพ ครอบครัว ชุมชน และสังคมของผู้เรียนมาเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สมรรถนะ และผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

13.2.2 จัดเวลาเรียน วิธีเรียน สื่อ แหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการ ความพร้อมของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของพื้นที่ พร้อมจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และทั่วถึง

13.2.3 จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการและเป็นองค์รวม เน้นการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดลอง ลงมือทำ สร้างองค์ความรู้ และสร้างชิ้นงานหรือหลักฐานการเรียนรู้

13.2.4 พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุสมรรถนะ ผลลัพธ์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ ความพอเพียง ความเป็นพลเมือง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

13.2.5 ส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงสถานศึกษา ครู ผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน ภูมิปัญญา ผู้รู้ แหล่งเรียนรู้ หน่วยงานภาคี สถานประกอบการ และสังคม เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีคุณภาพ และสอดคล้องกับบริบทชีวิตจริงของผู้เรียน

14. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิ ตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งในสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน แหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ และพื้นที่ดิจิทัล โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามขอบข่ายการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษา และคุณภาพของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

14.1 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนรู้ เช่น หนังสือเรียน เอกสารประกอบการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกหัด บทเรียนสำเร็จรูป คู่มือการเรียนรู้ แบบบันทึกกิจกรรม แบบประเมินตนเอง และเอกสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต งาน อาชีพ ชุมชน และสังคม

14.2 สื่อเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี หรือเครื่องมือดิจิทัล ในการสร้าง เข้าถึง ถ่ายทอด แลกเปลี่ยน หรือประเมินผลการเรียนรู้ เช่น บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ สื่อเสียง สื่อวิดีโอ คลิปการเรียนรู้ แอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูป แพลตฟอร์มการเรียนรู้ ออนไลน์ ระบบการจัดการเรียนรู้ สื่อสังคมออนไลน์ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ฐานข้อมูลดิจิทัล หรือเครื่องมือดิจิทัลอื่น ๆ ที่เหมาะสม

14.3 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ภูมิปัญญา หรือความเชี่ยวชาญ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะ คุณธรรม เจตคติ และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ เช่น ครู วิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบอาชีพ ผู้ประกอบการ ประชาชนชาวบ้าน ศิษย์เก่า บุคลากรจากหน่วยงาน ภาคี และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ

14.4 สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งของ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ แหล่งทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดประชาชน ศูนย์วิทยาศาสตร์ เพื่อการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ชุมชน สถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ แหล่งวัฒนธรรม แหล่งประวัติศาสตร์ วัด ศาสนสถาน แหล่งภูมิปัญญา ทรัพยากรท้องถิ่น และพื้นที่เรียนรู้ในชุมชน

14.5 สืบจากสถานการณ์จริงและประสบการณ์ชีวิต หมายถึง ปัญหา เหตุการณ์ กิจกรรม งาน อาชีพ ภารกิจ โครงการงาน ชิ้นงาน บริการ หรือสถานการณ์ในชีวิตจริงที่ครูและผู้เรียนสามารถนำมาใช้เป็นฐานในการเรียนรู้ การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์ผลงาน และการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดสมรรถนะและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครู ผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน ภูมิปัญญา ผู้รู้ หน่วยงานภาคี และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดหา พัฒนา ใช้ แลกเปลี่ยน และประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ โดยพิจารณาจาก ความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ความถูกต้องของขอบข่ายเนื้อหา ความเหมาะสมกับผู้เรียน ความปลอดภัย ความคุ้มค่า การเข้าถึงได้จริง และประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม

15. การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินเพื่อให้บรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตามขอบข่ายการเรียนรู้ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริงตามศักยภาพของผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกกระตักไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งได้ดังนี้

15.1 การวัดและประเมินระหว่างการเรียนรู้

เป็นการวัดและประเมินผลที่สอดแทรกอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการประเมินที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ เพื่อเป็นประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละขอบข่ายการเรียนรู้

15.2 การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้

เป็นการวัดและประเมินผลที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้ดำเนินการ เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละขอบข่ายการเรียนรู้ ในส่วนของหน่วยกิตเลือก คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต สถานศึกษาสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลได้ตามความพร้อมของสถานศึกษา ผลการประเมินจะนำไปใช้เพื่อการสรุปผล/ตัดสินผลรายวิชา การตัดสินการผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้และ/หรือสถานศึกษา สามารถนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแต่ละระดับของสถานศึกษา

15.3 การประเมินระดับชาติ

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละขอบข่ายการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความพร้อมเข้ารับการประเมินระดับชาติ เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน โดยไม่นำผลการประเมินระดับชาติ

มาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินการจบแต่ละระดับการศึกษาของผู้เรียน เว้นแต่กฎหมาย หรือกรมส่งเสริมการเรียนรู้จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

15.4 การให้ระดับผลการประเมิน

1) การตัดสินผลการเรียนตามหน่วยกิตบังคับและหน่วยกิตเลือก ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการประเมินเป็น 8 ระดับ คือ

ระดับผลการประเมิน	ร้อยละ	ความหมาย
4	80 - 100	ดีเยี่ยม
3.5	75 - 79	ดีมาก
3	70 - 74	ดี
2.5	65 - 69	ค่อนข้างดี
2	60 - 64	ปานกลาง
1.5	55 - 59	พอใช้
1	50 - 54	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0	0 - 49	ต่ำกว่าเกณฑ์

2) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผลการประเมินดังนี้ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ ปรับปรุง

3) การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ต้องพิจารณาทั้งเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม ผลงานของผู้เรียน และให้ผลการประเมิน ผ่าน ไม่ผ่าน

16. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์การจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

16.1 ระดับประถมศึกษา

16.1.1 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต โดยเป็นหน่วยกิตบังคับ 25 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือก ไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต

16.1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

16.1.3 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

16.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

16.2.1 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต โดยเป็นหน่วยกิตบังคับ 33 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือก ไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต

16.2.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

16.2.3 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

16.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

16.3.1 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต โดยเป็นหน่วยกิตบังคับ 41 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือก ไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต

16.3.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

16.3.3 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

17. เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่ใช้บันทึกผลการประเมิน ตามคุณวุฒิของผู้เรียน ตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

17.1 เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

17.1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนรู้และรับรองผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษา

17.1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของผู้จบการศึกษาแต่ละระดับการศึกษา ตามหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

17.1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

17.2 เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำ หรือพัฒนาขึ้น

สถานศึกษาสามารถจัดทำ หรือพัฒนาเอกสารหลักฐานการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนรู้การสะสมผลการเรียนรู้ (Credit Bank) และการบริหารจัดการหลักสูตรตามความเหมาะสม เช่น แผนการเรียนรู้รายบุคคล แบบบันทึกผลการเรียนรู้ แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แฟ้มสะสมงาน หลักฐานการปฏิบัติงานจริง หลักฐานการเทียบโอนผลการเรียนรู้ หลักฐานการสะสมหน่วยกิต และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด

18. การเทียบโอนผลการเรียนรู้

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การออกกลางคัน การศึกษาจากต่างประเทศ ฯลฯ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ประสบการณ์การเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงาน หรือหลักฐานการเรียนรู้อื่น หรือจากการสะสมผลการเรียนรู้ (Credit Bank) เพื่อขอเทียบโอน โดยควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน

ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนรู้ต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน การพิจารณาการเทียบโอนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

18.1 เอกสารหรือหลักฐานการศึกษา เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ หนังสือรับรองผลการเรียน หนังสือรับรองความรู้ วุฒิบัตร เกียรติบัตร ใบรับรองการอบรม หรือหลักฐานอื่นที่แสดงถึงผลการเรียนรู้อย่างไรก็ตาม ทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะของผู้เรียน

18.2 หลักฐานเชิงประจักษ์หรือผลงานของผู้เรียน เช่น ชิ้นงาน โครงการงาน แฟ้มสะสมงาน ผลงานอาชีพ ผลงานจากการปฏิบัติงาน ผลงานจากชุมชน หรือหลักฐานการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ และผลลัพธ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร

18.3 การประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสอบปฏิบัติ การสาธิต การประเมินจากสถานการณ์จริง หรือการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด

19. การบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะ ผลลัพธ์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความต้องการของผู้เรียน และบริบทของชุมชน โดยดำเนินการดังนี้

19.1 นำหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาเป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งศึกษาความต้องการจำเป็น บริบท จุดเน้นของสถานศึกษา มาเพื่อวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

19.2 วางแผนการดำเนินงานการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งวางแผนด้านบุคลากร งบประมาณ ระบบบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ระบบนิเวศการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ข้อมูลผู้เรียน และการติดตามคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของผู้เรียน บริบท ชุมชน ทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ และภาคีเครือข่าย ผ่านความร่วมมือจากครู บุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้อง

19.3 การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ผู้จัดการเรียนรู้ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การแนะแนวผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การประเมินคุณธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเทียบโอนผลการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลผู้เรียน การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2568). *หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567*.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2568). *รายงานสรุปผลการติดตามการใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568*.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2569). *รายงานสรุปผลการติดตามการใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)*.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2567. (2567, 30 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 141 ตอนพิเศษ 119 ง.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2549, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก, หน้า 1-13.
- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. (2545, 31 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 119 ตอนที่ 128 ก.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. (2566, 19 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 140 ตอนที่ 20 ก, หน้า 1-28.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. (2551, 1 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 125 ตอนที่ 41 ก, หน้า 1-14.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. พรึกหวานกราฟฟิค.
- Bridges, D. (1996). Competence-based education and training: Progress or villany? *Journal of Philosophy of Education*, 30(3), 362–376.
- European Commission. (2018). *Annex to the proposal for a Council recommendation on key competences for lifelong learning*. <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>
- Griffin, P., & Care, E. (Eds.). (2015). *Assessment and teaching of 21st century skills: Methods and approach*. Springer.
- IBE-UNESCO. (2017). *The why, what and how of competency-based curriculum reforms: The Kenyan experience* (Current and critical issues in curriculum, learning and assessment, No. 11).

- KeyCoNet. (2013). *Literature review of the literature: Key competence development in school education in Europe*. European Schoolnet. http://keyconet.eun.org/c/document_library/get_file?uuid=947fdee6-6508-48dc-8056-8cea02223d1e&groupId=11028
- OECD. (2015). *Research protocol for OECD project on assessing progression in creative and critical thinking skills in education*. [https://doi.org/10.1787/EDU/CERI/CD\(2015\)12](https://doi.org/10.1787/EDU/CERI/CD(2015)12)
- OECD. (2016). *Global competency for an inclusive world*. <http://www.oecd.org/pisa/pisa-2018-global-competence.htm>
- Saylor, J. G., & Alexander, W. M. (1974). *Planning curriculum for school*. Holt, Rinehart, and Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. Harcourt, Brace and World.
- Tyler, R. (1970). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ